

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Факультет/інститут післядипломної освіти та довузівської підготовки

Кафедра професійної освіти та інноваційних технологій

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методика навчання дітей зі складними порушеннями розвитку

Освітня програма Спеціальна освіта

Спеціалізація Логопедія

Спеціальність 016 Спеціальна освіта

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “27” серпня 2020 р.

м. Івано-Франківськ – 2020

Силабус – це документ, в якому роз’яснюється взаємна відповідальність викладача і студента. В ньому представляються процедури, політики, зміст курсу, а також календар його виконання. В силабусі мають бути озвучені вимірювані цілі, які викладач ставить перед своєю дисципліною.

Студент має зрозуміти, чого він/вона зможе навчитися, чим саме може бути корисним цей курс. Силабус окреслює концептуальний перехід від «здобування знань» і «одержання практичних навичок» до компетентностей, що їх може засвоїти студент, вивчаючи цей курс. Силабус включає в себе анотацію курсу, мету (компетентності), перелік тем, матеріали для читання, правила стосовно зарахування пропущених занять. На відміну від робочого тематичного плану і навчально-методичного комплексу дисципліни, силабус створюється для студента.

Форма силабусу розглянута на засіданні НМР університету
Протокол № ____ від «__» _____ 202_ р.

Форма силабусу Затверджена Вченою радою університету
Протокол № ____ від «__» _____ 202_ р.

Розробник силабусу: Труш Надія Володимирівна – доцент кафедри професійної освіти та інноваційних технологій

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Методика навчання дітей зі складними порушеннями розвитку
Освітня програма	Спеціальна освіта
Спеціалізація (за наявності)	Логопедія
Спеціальність	016 Спеціальна освіта
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	вибіркова
Курс / семестр	4 курс, VII семестр
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 12 год. Семінарські заняття – 12 год. Лабораторні заняття – 4 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Метою викладання дисципліни «Методика навчання дітей зі складними порушеннями розвитку» є формування у майбутніх фахівців у галузі спеціальної освіти знань та уявлень про різноманітність проявів складних порушень у дітей, їхні клініко-психологічні особливості, шляхи спеціальної адаптації та надання корекційної допомоги цій категорії дітей, базуючись на сучасних підходах до спеціального навчання і виховання дітей з комбінованими порушеннями психофізичного розвитку, враховуючи потребу для роботи з ними у спеціальних загальноосвітніх закладах, в умовах інклюзивного навчання.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Методика навчання дітей зі складними порушеннями розвитку» є:

- ознайомити студентів з еволюцією поняття «комплексне порушення» в теорії та практиці спеціального навчання та різноманітність комплексних порушень у дітей, їх етіологію;
- охарактеризувати психологічні особливості дітей з різними комплексними порушеннями, їх вплив на різні види діяльності дитини;
- сформувати у студентів систему знань про шляхи корекційного виховання та навчання дітей з комплексними порушеннями дошкільного та молодшого шкільного віку на основі врахування їхніх індивідуальних особливостей і можливостей;
- сформувати компетенції щодо соціальної адаптації дітей зі складними порушеннями до життя у суспільстві.

Компетентності

- ЗК-3.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК-4.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК-5.** Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК-6.** Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- ЗК-7.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК-9.** Здатність до міжособистісної взаємодії.
- СК-2.** Здатність до аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду становлення і розвитку спеціальної та інклюзивної освіти.
- СК-3.** Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні,

медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.

СК-4. Здатність планувати та організовувати освітньо-корекційну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення (інтелекту, мовлення, слуху, зору, опорно-рухових функцій тощо), актуального стану та потенційних можливостей осіб із особливими освітніми потребами.

СК-5. Здатність реалізовувати ефективні корекційно-освітні технології у роботі з дітьми, підлітками, дорослими з особливими освітніми потребами, доцільно обирати методичне й інформаційно-комп'ютерне забезпечення.

СК-6. Здатність працювати в команді, здійснювати комплексний корекційно-педагогічний, психологічний та соціальний супровід дітей з особливими освітніми потребами, в тому числі з інвалідністю в різних типах закладів.

СК-7. Здатність дотримуватися вимог до організації корекційно-розвивального освітнього середовища.

СК-10. Здатність до системного психолого-педагогічного супроводу сім'ї, яка виховує дитину з особливими освітніми потребами.

СК-11. Здатність дотримуватися основних принципів, правил, прийомів і форм суб'єкт-суб'єктної комунікації.

СК-12. Здатність організовувати дитячий колектив, створювати в ньому рівноправний клімат і комфортні умови для особистісного розвитку вихованців та їхньої соціальної інтеграції.

СК-13. Здатність будувати гармонійні відносини з особами з психофізичними порушеннями, їхніми сім'ями та учасниками спільнот без упередженого ставлення до їх індивідуальних потреб.

СК-16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Програмні результати навчання

РН1. Знати сучасні теоретичні основи спеціальної освіти відповідно до спеціалізації, застосовувати методи теоретичного та експериментального дослідження у професійній діяльності, релевантні статистичні методи обробки отриманої інформації, узагальнювати результати дослідження.

РН3. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.

РН4. Застосовувати для розв'язування складних задач спеціальної освіти сучасні методи діагностики психофізичного розвитку дітей, критично оцінювати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рекомендації щодо створення найоптимальніших умов для здобуття освіти.

РН6. Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з особливими освітніми потребами з врахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей.

РН8. Організовувати і здійснювати психолого-педагогічне вивчення дітей з особливостями психофізичного розвитку, діагностико-консультативну

діяльність.

РН9. Мати навички комплектування та організації діяльності спеціальних закладів освіти, спеціальних груп у закладах дошкільної освіти, спеціальних класів у закладах загальної середньої освіти тощо.

РН10. Здійснювати спостереження за дітьми з психофізичними порушеннями (інтелекту, мовлення, зору, слуху, опорно-рухових функцій тощо), реалізовувати корекційно-педагогічну роботу з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей.

РН11. Застосовувати у професійній діяльності знання про методики, технології, форми і засоби реабілітації та корекційно-розвивального навчання дітей з особливими освітніми потребами.

РН12. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності дитини з особливими освітніми потребами.

РН13. Володіти методиками сприяння соціальній адаптації осіб з особливими освітніми потребами, їхньої підготовки до суспільної та виробничої діяльності.

РН14. Реалізовувати психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзії у ролі вчителя-дефектолога, асистента вихователя закладу дошкільної освіти, асистента вчителя закладу загальної середньої освіти тощо.

РН16. Приймати обґрунтовані рішення з урахуванням цілей, ресурсних і законодавчих обмежень, ціннісних орієнтирів.

РН17. Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Еволюція поглядів на поняття «діти зі складними та системними порушеннями» в теорії і практиці спеціального навчання.	Еволюція поглядів суспільства на людину з відхиленнями в розвитку. Еволюція понять «дефективні діти», «аномальні діти», діти «з відхиленнями у розвитку», «з комбінованим порушенням», «з особливими потребами». Основні етапи становлення і розвитку теорії та практики виховання дітей з комплексними вадами: від заперечення права на життя – до розвитку гуманістичних ідей - до інтеграції загальної і спеціальної освіти.	Тести, запитання
2.	Типологія дітей з складними та системними порушеннями	Поєднання інтелектуальних і сенсорних порушень. Сполучення порушень кількох сенсорних систем (вроджена глухота і пізня сліпота, вроджена сліпота і набута глухота, пізня сліпоглухота, вроджена сліпоглухота). Поєднання сенсорних	Тести, запитання

		порушень з порушеннями мовлення, рухової сфери	
3.	Вплив особливостей психофізичного розвитку дітей зі складними та системними порушеннями на різні види їхньої діяльності	Особливості формування комунікативної та ігрової діяльності у дітей з множинними порушеннями інтелектуального та сенсорного характеру. Особливості формування просторових уявлень, орієнтування у малому і великому просторі, опанування соціально-побутовими вміннями при наявності у дитини сполученого порушення кількох сфер розвитку.	Тести, запитання
4.	Теоретичні та методичні аспекти організації і проведення вивчення особистісного розвитку дітей зі складними та системними порушеннями	Принципи та умови організації вивчення дитини дітей з складними та системними порушеннями. Методичні аспекти організації вивчення особистісного розвитку дітей зі складними та системними порушеннями	Тести, запитання
5.	Особливості виховання та навчання дітей зі складними та системними порушеннями психофізичного розвитку	Спеціальні завдання та форми організації навчання дітей зі складною структурою дефекту. Поняття перспективності навчання дітей зі складними та системними порушеннями в умовах різноманітного сполучення інтелектуальних і сенсорних порушень. Своєрідність реалізації методів і 11 технологій спеціального навчання. Завдання і зміст психолого-педагогічного супроводу розвитку дитини з складною структурою дефекту.	Тести, запитання
6.	Управління корекційно-реабілітаційним процесом	Система корекційно-реабілітаційної допомоги (принципи організації та управління). Нові підходи до організації навчання та виховання. Управління корекційно-реабілітаційним процесом. Розробка індивідуальної програми розвитку дитини з складною структурою дефекту.	Тести, запитання
7.	Роль сім'ї у вихованні дитини зі складними та системними порушеннями	Раннє виявлення батьками відхилень у розвитку дітей, їхня участь у попередженні вторинних відхилень, соціальної абілітації. Основні функції сім'ї (виховна, корекційно-розвивальна, соціально-побутова, трудова, освітня) та своєрідність їх реалізації стосовно дітей зі складною структурою дефекту. Соціальна, психолого-педагогічна допомога сім'ї, яка має дитину з комплексним порушенням	Тести, запитання

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Семінарське заняття	30
Лабораторне заняття	10
Самостійна робота	5
Індивідуальне завдання	5
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Семінарські з-тя		5		5		5		5		5		5						30
Лабораторні з-тя													5			5		10
Самостійна р-та														5				5
Індивідуальні завдання												5						5
Екзамен																	50	50
Всього за тиж-нь		5		5		5		5		5		5	5	5	5	5	50	100

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
Література:	
<ol style="list-style-type: none"> Бондар В. І. Історія олігофренопедагогіки : підручник / В. І. Бондар, В.В. Золотоверх. – К. : Знання, 2007. – 375 с. Вавіна Л.С. Компенсаторно-розвивальні функції змісту освіти з рідної мови учнів зі складним дефектом / Вавіна Л.С. – К. : ВОО УФЦ-БФ «Візаві», 2001. Вавіна Л.С. Особливості психофізичного розвитку дітей з глибокими порушеннями зору і розумовою відсталістю / Компенсаторно-розвивальні функції змісту освіти з рідної мови учнів зі складним дефектом. – К. : ВОО УФЦ-БФ «Візаві», 2001. Синьова Є.П. Тифлопсихологія / Синьова Є.П.. – К., 2002. Воспитание и обучение детей во вспомогательной школе /Под ред. В.В. Воронковой. – М: 1994. Дегтяренко Т.М., Вавіна Л.С. Корекційно-реабілітаційна робота в спеціальних дошкільних закладах для дітей з особливими потребами. Навч. посіб. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2008. Еременко И. Г. Олигофренопедагогика. – К. : Изд-во «Вища школа», 1985. Каган В.Б. Преодоление. Неконтактный ребенок в семье / Каган В.Б.. – СПб, 1996. Кашенко В.П. Педагогическая коррекция: исправление недостатков характера у детей и подростков : кн. для учителя. – 2-е изд. – М. : Просвещение, 1994. Мовленнєва і сенсорна системи та їх порушення. Навчальний посібник (за напрямом підготовки «Корекційна освіта») / Укл. Дегтяренко Т.М., Лобанова О.В., Дудченко І.О. – Суми, СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2009. – 416 с. Стадненко Н.М. Нариси з психології розумово відсталої дитини. – К., 1967. Тарасун В.В. Морфофункціональна готовність дітей з особливостями у розвитку до 	

шкільного навчання: діагностика і формування : монографія. – К.: Видавництво Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, 2008.

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра професійної освіти та інноваційних технологій, м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57, 104 каб., https://kpoit.pnu.edu.ua kpoit@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	доцент кафедри професійної освіти та інноваційних технологій Труш Надія Володимирівна
Контактна інформація викладача	nadiia.trush@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Самостійне виконання студентом навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання
Пропуски занять (відпрацювання)	Виконання тестових завдань. Допуск до екзаменів передбачає виконання студентом всіх тестових та самостійних завдань та отримання мінімального балу 25 із 50 можливих.
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Враховуються завдання, які виконані у встановлені терміни
Невідповідна поведінка під час заняття	
Додаткові бали	
Неформальна освіта	Рекомендовані платформи: Coursera, Prometheus

Викладач _____ Труш Н.В.